

מעלה מעלה

במעלות התורה והחסידות

45

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 1-800-20-18-18 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

מתי יגיעו

שלום לך בחור חביב.

בשבועות אלו עוסקים אנו בפרשות הקדושות שבספר בראשית, המלמדות אותנו על מעשי אבות, שכידוע הם סימן לבנים.

לכאורה מידתו של אברהם אבינו עליו השלום, רחוקה מאתנו כרחוק מזרח ממערב. מי מאתנו מסוגל לפתוח את ביתו יומם ולילה לכל עובר ושבו? כיצד יכולים אנו בימינו להכניס אורחים במסירות נפש גדולה כל כך? מי מאתנו מוכן להקריב את עצמו לקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה להקריב את בנו יחידו, חביבו ומשאת נפשו? יבוא השואל וישאל, למה לנו לעסוק במעשי אבות, אם אנחנו איננו יכולים אפילו להתקרב ליום מעלתם וגודל קדושתם.

חז"ל אף אמרו לנו שצריך אדם לומר "מתי יגיעו מעשי למעשי אבות?". הכיצד?

התשובה טמונה בשיטת האחוזים, עליה כתבנו במאמר הסמוך.

השאיפה של כל יהודי צריכה להיות גבוהה, הכי גבוהה שאפשר. אנחנו צריכים לשאוף לגדולות, הרבה מעבר למה שאנחנו מסוגלים להשיג.

אבל השאיפה צריכה להיות כזאת שלא תמנע מאתנו להשיג לפחות חלק מהיעד אליו אנחנו שואפים. איך יכול לפתוח את ביתו לרווחה לכל עובר ושבו, נכון. אבל כשאתה נוסע באוטובוס, אתה יכול להיכנס למושב הפנימי של הספסל, ולאפשר למי שעולה אחרך להתיישב על ידך, גם אם זה קצת לא נוח.

נכון, הוא לא יעמוד כל הנסיעה, ובסופו של דבר הוא ימצא איפה לשבת. אבל אם כולנו נשב במושב החיצוני, נאלץ אותו להתהלך בחוסר נעימות בין הספסלים, עד שלבסוף יאזור עוז ויבקש ממאן דהו לאפשר לו לשבת על ידו. הכנסת אורחים טובה היא לאפשר לו להגיע לאותה המטרה מבלי להרגיש באי הנעימות הכרוכה בכך.

אתה לא יכול להקריב את בנך לקדוש ברוך הוא, וגם אינך נדרש לעשות זאת חלילה. אבל אתה יכול להקריב מעט מזעיר מעצמך למענו. כל אחד עם הניסיונות שעומדים לפניו, יכול קצת 'לחנות' מעצמו ולהקריב לקב"ה קרבן במקום בו הדבר קשה לו יותר מכל. אם זה לקום מוקדם בבוקר, או לחלופין ללכת לישון בזמן. אם זה בהימנעות מלשון הרע או מכל ניסיון אחר הנקרה בפנינו במהלך היום. ועל כגון דא ביארו בספרים הקדושים "מתי יגיעו מעשי למעשי אבות?". מתי אצליח להביא לך שהמעשים שלי יגיעו באפס קצה מעשיהם הנפלאים של אבותינו הקדושים. ויה"ר שזוכה להידבק בהם ובקדושתם, ולשאוב מלוא חופניים השפעות דקדושה מקריאת הפרשות הללו והעיסוק בהן.

שלכם העורך

משולחן העורך

מאת: יעקב א. לוסטיגמן

לפני שאנחנו פותחים את הגמרא, נחשוב לרגע למה אנחנו עושים זאת? כדי לרצות את ההורים? כדי להימנע מחיכוך עם הצוות החינוכי בישיבה?

אחד ממצב של לימוד תורה שלא לשמה, למצב של לימוד לשמה על כל המשתמע מכך. מדובר בתהליך שלעיתים הוא ארוך, ולפעמים עוד יותר ארוך.

לכן אנחנו צריכים לנקוט בשיטת האחוזים:

לפני שאנחנו פותחים את הגמרא ומתחילים להגות בה, נחשוב לרגע למה אנחנו עושים זאת? כדי לרצות את ההורים? כדי להימנע מחיכוך עם הצוות החינוכי בישיבה? כדי לזכות במעמד הולם בין חברות הלמדנים בישיבה? אולי בגלל שאין לנו משהו מעניין יותר לעשות בזמן שאנחנו ממילא נמצאים בישיבה?

כל אחד והתשובה שלו, איש איש וסיבותיו.

אבל גם אם אתה לומד כדי להרוות את הוררך נחת, אתה יכול לערב בתוך הלימוד גם כוונה נוספת - כדי להרוות את הקב"ה נחת! כדי להתקשר אליו ולהתחבר אליו. אז נכון שעיקר הכוונה היא אחרת, אבל חלק ממנה כן מוקדש לריבונו של עולם. החלק הזה הוא תורה לשמה!

עם הזמן, תרגיל את עצמך לבטל את הכוונות האחרות מפני הכוונה הזאת שהיא החשובה והנכונה ביותר. לימוד כזה, הוא לימוד שמחדיר בך את המאור שבלימוד התורה, והוא זה שגם יחזיר אותך למוטב בס"ד.

לימוד מסוג זה ימלא אותך גם בשמחה של מצווה. ההרגשה הכללית שלך תהיה טובה יותר. ההבנה שאתה עושה נחת רוח אמיתית ומממשית לבורא עולם, היא מרוממת מאין כמוה. איזו זכות היא עבורנו שאנחנו יכולים לעשות נחת רוח לבורא ברוך הוא! כמה טוב להיות יהודי שיכול להתקרב לקב"ה, להתקשר אליו בכל לב, לאהוב אותו לירא מפניו, לעשות את רצונו, לחבק אותו כביכול ולהחזיק בלבושו שהוא התורה הקדושה.

חז"ל הקדושים הורו לנו במילים ברורות: "לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה".

אין כאן הוראה חלילה וחס לעסוק בתורה שלא לשמה, אלא באו חז"ל ללמדנו שגם מי שאינו מצליח ללמוד תורה לשמה, יכול ללמוד בינתיים 'שלא לשמה', והמאור שבתורה יחזירו למוטב ובהמשך הדרך יזכה ללמוד תורה לשמה.

אבל כדי לזכות להגיע ללימוד תורה לשמה, עלינו להבין בראש ובראשונה מהו 'לשמה'.

אומר ה'תניא': הקדוש (פרק ה') "לשמה היינו לקשר נפשו בה' יתברך על ידי השגת התורה, איש כפי שכלו". ומבאר עוד, שהתורה היא לבושו של מלך מלכי המלכים כביכול, וכמשל למלך בשר ודם שהמחבק אותו אינו מחבק את בשרו של המלך אלא את בגדיו העוטפים את גופו, כך מי שלומד תורה הוא כביכול כמי שמחבק את הקב"ה על אף שהוא מחבק בפועל 'רק' את התורה הקדושה, כי היא היא לבושו של המלך.

דברים הללו נשמעים לנו רחוקים מאוד מה' מציאות של בחור 'רגיל' הלומד בישיבה. אני? הבחור הפשוט שאך בקושי מצליח ללמוד שעה או שתיים ברציפות, אזכה לחבק את מלכו של עולם? אזכה ללמוד תורה לשמה במצב כזה שבו אהיה בבחינת מי ש"מקשר עצמו לה' יתברך על ידי השגת התורה...?"

התשובה היא כן, כמובן.

חובת לימוד תורה לשמה ניתנה לא רק לאנשים שזקנם כבר הלבין מזקנה. היא אינה מוגבלת רק לאנשים מגיל שלשים או ארבעים ומעלה. מצוות תלמוד תורה נתנה לכל יהודי בכל גיל, וגם ילד בן שלוש יכול ללמוד תורה לשמה.

עם זאת, ברוב המקרים לא נצליח לעבור ברגע

עלון מעלה מעלה

יוצא לאור ע"י 'מוקד הישיבה' המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד'

1-800-20-18-18

או בטל:

073-7078388 (שלושה 2)

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

1-800-20-18-18

שבת חיים 2 שולחן

בין השעות: 7:30-10:30 בערב
או בטל: 073-7078388

קשה לך?
זקוק לעזרה?

"עד היום אני לא סולח לעצמי מדוע לא המתנתי כמה דקות עד שהיה גומר לאכול, קרוב לשעתיים ארכה השיחה"

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל עם סיפור אישי מיוחד על ענוותנותו של מרן רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בעל 'אבן האזל' על הרמב"ם, הצטיין באופן מיוחד בענוותנותו הפשוטה. כשבא לפניו תלמיד ישיבה אפילו משייבה קטנה, היה משוחח ומדבר אתו בלימוד, ומחשיב אותו כאלו עומד בפניו תלמיד חכם בא בימים. וכשהתלמיד הקשה קושיה טובה או עלה בידו לתרץ תירוץ היה רבי איסר זלמן קופץ משמחה, ומביע התפעלות עצומה "מהדברים הנפלאים והנחמדים".

הרבה פעמים זכיתי להיכנס אליו ולשוחח עמו בסוגיות הש"ס. והנה סיפור נפלא שראיתי, ממנו אפשר להיווכח בגודל הענווה שלו:

היה זה ביום י"ג בניסן ערב בדיקת חמץ, נכנסתי לבית כנסת כדי ללמוד, ניגש אלי הגבאי וביקש את סליחתי: האם יכול אני לחפש מקום אחר? היום עסוקים בניקיון המקום לכבוד פסח.

פניתי לבית כנסת אחר, ושוב חזרה התמונה על עצמה: הגבאי ביקש ממני לחפש בית כנסת אחר.

הייתי אובד עצות: לאן ללכת? 'בלית ברירה' עליתי לביתו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן. הרב קיבל אותי במאור פנים, אמרתי לו שבאתי במטרה "רעדן אין לערנען" – לשוחח בלימוד! ראש הישיבה נענה ברצון ובשמחה, והטה אוזן לשמוע מה בפי. על השולחן היתה מוכנה פרוסת לחם, דברי מריחה וכוס קפה.

עד היום אני לא סולח לעצמי מדוע לא המתנתי כמה דקות עד שהיה גומר לאכול, קרוב לשעתיים ארכה השיחה, הרב השיב לי על השאלות שהרציתי בפניו, סתר ובנה. קרוב לחצות היום חזרה הרבנית ביילה הינדא, כשידיה עמוסות בסלים מקניה שערכה לכבוד החג. כשראתה שהצלחת והכוס מונחים כמו שהניחם בבוקר, שאלה את בעלה ראש הישיבה: למה לא טעם כלום? רבי איסר זלמן ענה לה בתמימות: הרי נכנס כאן בן תורה ובא לדבר אתי בלימוד, איך יכולתי להפסיק באמצע? ענתה הרבנית בשאלה: מה היה קורה אם היית אומר לבחור שימתין כמה דקות עד שתגמור לאכול, ואח"כ תקבל אותו בכבוד? הרים רבי איסר זלמן את קולו ושאל בתמיהה: מה... אני פרופסור שצריכים להמתין עלי...?

"היות ושמעתי דברים מזעזעים שפוגעים בכבודה של תורה אין ברירה ואנו חייבים למחות... מי שאמר שהתורה היא כמו אויר לנשימה אסור לומר כך!"

הוא היה מספר על הכפר הבדואי שאנשיו לא ידעו שום חידוש טכנולוגי מימיהם, ומים לבתיהם היו סוחבים בנאות ובכדים, יום אחד החליטו כמה מנכבדי הכפר לבקר בעיר הגדולה, והנה כשסיררו בעיר תפסה את עיניהם תופעה מאד מעניינת, שבכל בית היה חתיכת ברזל קבועה בקיר והיו מסובבים אותה ויוצא מים, ממש מדהים!

וכך הם החליטו בסוף הסיור לקנות כמות גדולה של "ברזים" אלו ולקבוע אותם בבתי הכפר, כשהגיעו לכפר היתה שמחה גדולה לשמע הטכנולוגיה החדשה שסוף סוף תחסוך להם את כל הטרחה האדירה הזו של הבאת מים מהבאר, וכך גמרו תוך כמה ימים להתקין בכל בתי הכפר את הברזלים על הקירות, וניתן האות לסובב את הברזים ולראות ביציאת המים מהקירות, אבל שוד ושבר! אין ולו טיפת מים...

כמובן שהם הזמינו מיד את בעל המלאכה שאצלו הם קנו את הברזים, וכשהוא הגיע בלווית עשרות עובדים לאחר שאמרו לו שמדובר בכמה מאות לקוחות מאוכזבים, והם פשוט התגלגלו בצחוק גדול, וכי חשבתם שהברז מביא מים? שאלו את נכבדי הכפר, הברז הוא רק אמצעי להביא מים מהבאר אבל כשהוא לא מחובר לבאר אין לו שום חיות ושימוש.

מזה היה הרב גלינסקי מלמד שהתורה היא באר מים חיים, אדם יכול לקנות לעצמו כל מיני דברים יפים וחכמות חדשות, אבל כל עוד שהוא לא מחובר לבאר מים, אז לא יעזרו שום טכנולוגיות ועזרים וחכמות... בלי החיבור לבאר מים חיים שהיא התורה הקדושה, אין שום חיות בעולם!

קשה לנו להבין במעלות הקדושה של התורה אבל, בהחלט זה מחייב אותנו להבין את גודל חשיבות התורה, כדי שנדע להעריך נכונה את מתנת אלוקים זו שניתנה לנו ולחבבה עד מאד.

באחת האספות שהתאספו לדון בדרכים להפצת התורה, ישבו כמה מגדולי ישראל, וביניהם מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ בעל ה'ברכת שמואל' מקמני.

אחד הנואמים שנשא דברים בהתלהבות יתירה אודות שבחה של תורה, אמר בתוך הדברים שהתורה היא כמו אויר לנשימה! וכשם שללא אויר א"א לחיות כך בלי תורה אין חיים! אכן משפטים חזקים המעוררים לאהבת וחשקת התורה.

אלא שלמרן בעל ה'ברכת שמואל' דברים אלו צרמו מאד ונראה היה כי רוחו סוערת בקרבו בעקבות הדברים, ואכן מיד כשתם נאומו, עלה הברכת שמואל לבמה ואמר: אמנם לא קראו לי לדבר וגם אין בכוונתי לדבר. אך התחייבנו למחות על כבודה של תורה. והיות ושמעתי דברים מזעזעים שפוגעים בכבודה של תורה אין ברירה ואנו חייבים למחות... והחל לדבר בהתרגשות נוראה ואמר: מי שאמר שהתורה היא כמו אויר לנשימה אסור לומר כך! אויר הוא לא החיים, החיים תלויים באויר, האויר הוא היכי תמצא כדי לחיות, אבל התורה זה החיים בעצמם!!!! בלי התורה אין חיים כלל! התורה היא חיות האדם והעולם כולו! קצת הבנה בגודל קדושת וחשיבות התורה.

רבי יעקב גלינסקי היה מביא את סיפור זה כדי להמחיש לנו עד מאד עד כמה התורה היא עצם החיים, ולא רק תוספת לחיים:

שאלתי פעם לגאון ישראל מרון החזו"א זי"ע בתוך שיחות מרובות אתי בעניינים אלה - איזהו תלמיד חכם... ומעיד אני עלי שמים וארץ - שזכיתי להכיר רוב גדולי ישראל ממדינות שהיו מקום תורה

בספר דרשות 'שבת הלוי' מופיע בהקדמה כי מרון הגר"ש וואזנר זי"ע שאל את גאון ישראל מרון החזו"א זי"ע בתוך שיחות מרובות אתו, איזהו תלמיד חכם? וענה לו מי שיכול ללמוד ארבעים דפים ביום אחד - ודף אחד בארבעים יום. גאוניו אלו היו חוזרין על תלמודם כל ימיהם עד נשימה אחרונה.

ומעיד אני עלי שמים וארץ - שזכיתי להכיר רוב גדולי ישראל ממדינות שהיו מקום תורה וכן הרבה מאוד בחורים מופלגים ביותר - וכל אלו הגדולים והמופלגים נודע לי שזכו לכך ע"י שהרבו לקנות רוב או כל מסכתות הש"ס בבחרותם - ולא פסקו פומייהו מגירסא כוליה יומיה.

אם חיים אתה מבקש - לך והדבק בתורת אלוקים חיים ראש וראשון להעמיק בעיון הישר בתורה שבע"פ - להבין דברי רבותינו בעלי הגמרא ע"פ דרך הסלולה שסללו לנו אבות העולם הראשונים ז"ל ומי שמסתכל רק באחרונים וחוטף מכאן ומשם ומעלים עין מלהעמיק, בונה בניינו בנין שאינו מתקיים

וכל רבותי ומנהיגי העדה שזכיתי לשמש, כולם מטרה אחת קדושה לפנייהם להרבות כבוד שמים ולעשות נחת רוח לבורא יתברך ע"י קדושת והתנהגות דרכם מצד א' שלא לוותר - אפילו כחוט השערה מהנמסר לנו מדור דור - ומצד שני לקרב הלבבות באהבה אהבת תורה ויר"ש - להרבות לגיוני מ"ה הקב"ה הרוצים להיות דבוק בתורתו ויראתו.

ועל כן לומדי תורת אלוקים חיים אשר זכו שתורתן אומנותן עליהם החיוב מוטל לקרב גם אחרים שלא זכו לכך לתורה וליראה.

(מתוך ההקדמה לדרשות שבת הלוי א', ומתוך לקט, מובא בחידושי שבת הלוי עמ"ס שבת)

צריך עיון

בברכות דף כ' ע"ב פליגי רבינא ורב חסדא אי הרהור כדיבור דמי או לא, ולרבינא הרהור כדיבור דמי.

וצריך עיון דאם כן לרבינא כל אדם שהרהר איזה הרהור באמצע תפילתו, יחשב הדבר כהפסיק כדיבור בתפילה ולא יצא ידי חובתו, וכמובא בשו"ע או"ח סי' ק"ד ס"ו דהשח דברים בטלים באמצע תפילתו לא יוצא ידי חובתו, וזה אינו מסתבך וצ"ע מה החילוק זה.

תשובות לגליון שעבר

כי המצווה הזאת אשר אנכי מצווך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא. (דברים ל, י"א)

הנה ידועה דעת הרמב"ן שם שהפסוק הזה הוא על מצות התשובה שבזה עסקה הפרשה הקודמת וע"ז אמר הכתוב שקרובה היא מאוד בפ"ך ובלבדך לעשותה.

וצ"ע איך יתכן שהתשובה היא כ"כ קלה וקרובה הלא הרבה חלקים יש לתשובה כמבואר בר"י שערי בתשובה וביותר קשה שמשמע שמצווה זו קלה יותר משאר המצוות עליהם לא הזכיר הכתוב שהם קלים ומה שנא תשובה משאר המצוות ואדרבה הרגילות היא שתשובה היא מהקשות בעבודת ה'

הבה"ח ינון אזולאי, א.מ. ישראל אריה רוסוף, שלמה ברורמן, מיכאל טוף, יעקב מייארס, ישעיהו לוי שמואל ריינה, שלמה ולדמן, צבי וינמן, אהרון קפלן ועוד, יישבו שאה"נ שעשיית התשובה בדרך שלמה היא קשה משום שצריך לעשות את כל סדר התשובה אבל התחלת מעשה התשובה אינה קשה. עוד הסיפוי הבה"ח ישראל אריה רוסוף יעקב רייך ויצחק גודלסק דאדרבה התשובה היא קשה ומשום כך כותבת התורה שהתחלתה אינה קשה ובזה מחויב כל אדם להתחיל וכשבא ליטרה מסייעים בידו להשלים כל חלקי התשובה.

בדומה לזה כתבו הבה"ח ש.י.מ. יצחק שמעון קרריבר יעקב קופליק יוסי פרלמן ועוד דעיקר התשובה הוא שיכיר החוטא חטאו

ויתודה, וחלק זה של התשובה הוא בידו ואינו קשה משום שכל יהודי ביסודו וודאי אינו רוצה לחטוא וא"כ זה כוונת הכתוב כי קרוב אליך הדבר אמנם לתשובה שלמה עם כל חלקי התשובה זה כבר קשה.

והבה"ח יוסי פרלמן הוסיף עוד שזה אין צריך מעשה אלא זה בלב ואפילו מחשבה מועילה לו ולכן דווקא במצוות התשובה אמר הכתוב "כי קרוב אליך הדבר מאד".

הבה"ח יצחק פינק, יהודה שמעוני, יעקב ברוך ברילמן, שלמה אליהו, יצחק מלכה, אברהם שחר, נתן כהן, שלמה אדרי, שמעי וייץ, חיים הרמן ועוד, כתבו שדברי הכתוב "כי קרוב אליך הדבר מאד" אין הכוונה שהוא קל אלא שהוא קרוב והיינו שאין צריך לחזר ולטרוח אחריו והוא ביד האדם לעשותו כשירצה, הבה"ח יעקב ברוך דרילמן ועוד הוסיפו עפ"י הכלי יקר שמפרש שאעפ"י שכתב הרמב"ם שתשובה שלמה היא כשיבוא לאדם אותו החטא בדיוק ויתגבר עליו ואם כן אם עבר עבירה מעבר לים וכי לא תהיה לו תשובה עד שילך לשם, וע"ז אמר הכתוב כי קרוב אליך שאמנם תשובה שלמה היא כשיבוא לידו אותו נסיון אבל תשובה יכול לעשות בלא זה, ואם כן כוונת הכתוב "קרוב אליך" אינו על קלות התשובה אלא על זה שהתשובה קרובה אצל האדם שאם ירצה, תלוי דבר רק בו וברצונו.

הבה"ח י.ק. שמעי וייץ, שלמה ולדמן, שמואל ריינה ושלמה ברורמן כתבו שאמנם בדרך כלל עשיית תשובה שלמה היא עבודה קשה מ"מ הא מצינו גבי רבי אלעזר בן דורדיא, ששמע שאין לו תקנה הניח ראשו בין ברכו ובכה וע"ז אמר רבי יש קונה עולמו בשעה אחת וא"כ מצינו תשובה קלה שהיא נגמרת בשעה אחת וזה כוונת הכתוב.

הבחה"ח דוד והב, שמואל יקיר ועוד כתבו דוודאי שהתשובה היא קלה אלא שהיה"ר מראה לאדם כאילו היא קשה כדי להניאו מלשוב בתשובה.

כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת, אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגליון זה.

כמו"כ במקרה ומתקבלות תשובות אחרי המועד השולחים נכנסים להגרלה הבאה.

תשובות יש לשלוח לפקס שמוספרו:
077-5558983

יש לכתוב את התשובות בכתב ברור, חובה לציין שם מלא, טלפון, ושם ישיבה. (ניתן לבקש שהשם המלא לא יפורסם)

הזוכים בהגרלה
הבה"ח יצחק פינק נ"י (מבני ברק)
הבה"ח ישראל אריה רוסוף נ"י (מבני ברק)
בין כותבי התשובות המובחרות הערך הגרלה על שני כרכי משנה בחרוה בחוצות דרשו לשני זוכים (ב"כ ל"א, חלקים לפי בחירת הזוכה).

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של מוקד הישיבה לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

1-800-20-18-18

שלושה ז"ה

בין השעות: 10:30-7:30 בערב או בטל: 073-7078388

קשה לך?
זקוק לעזרה?

האחריות מחייבת

שלום לכם, קוראים לי חזקי ואני בחור בן 49. אני לומד בישיבה גדולה באחת מערי המרכז, יחד עם עוד בחורים רבים. כתבתי לכם שאני לומד בישיבה, וברוך ה' אני לומד טוב, אבל אני תלמיד חכם גדול כי רק בחצי השנה האחרונה התחלתי ללמוד ברצינות. עד גיל 18 וחצי בערך לא לקחתי את החיים ברצינות, ולא השקעתי את כל הכח בלימוד התורה. הייתי 'מעביר כרטיס', כמו שקוראים לזה אצלנו בישיבה. הגעתי בזמן, פתחתי גמרא כמו כולם, אבל לאחר מכן שקעתי בפספוסים ובכל מיני עיסוקים אחרים. את הגמרא הייתי לומד רק כי אין ברירה, ואיכשהו הצלחתי ככה לשרוד לאורך השנים.

בטח אתם חושבים שהרגשתי מאוד רע עם עצמי, אבל אתם טועים. דווקא הייתי מרוצה מעצמי, למרות שידעתי שאני לא 'השפיע' של הישיבה.

למה? כי חשבתי שזה לא באשמתי! תבינו, זה לא שאני בא מבית חלש ברוחניות. היפך הוא הנכון. אבא שלי הוא יהודי תלמיד חכם גדול מאוד. סביר להניח שחלק ממכם אפילו נתקלו לא פעם בספרים שאבא שלי חיבר, ושהתקבלו בהיכלי התורה.

אבל מה? אבא שלי אדם מאוד חולה כבר מאז שהייתי ילד קטן. הוא לא הרבה להעיר לי על התנהגותי, כי הוא לא כל כך ידע איך אני מתנהג, וכשכן העיר לי מאוד נעלבתי, כי הרגשתי שהוא לא יכול לעזור לי ולטפח אותי, אלא רק לזרוק לי הערה מדי פעם ולהביע את מורת רוחו מההתנהגות שלי.

במשך שנים גדלתי עם ההבנה שאין מי שמחנך אותי, וזה עשה לי טוב לדעת שאני בעצם לא אשם במצב שלי. מה אני אשם שאני לא ממש מתפלל ככוונה? הרי אף פעם לא חינכו אותי. הייתי מנחם את עצמי במחשבות שבעצם הייתי צריך לצאת הרבה יותר גרוע, והקצת שאני כן עושה זה יפה מאוד ביחס לבחור במצבי. כך העברתי עוד שנה ועוד שנה, בלי לקחת אחריות על המעשים שלי.

אבל לא רק המחלה של אבא שלי אשמה, גם שמוליק ברנשטיין יש לו חלק גדול בזה. שמוליק היה חבר טוב שלי בחיידה, ועלה איתי גם לישיבה קטנה וישיבה גדולה. הוא בא מבית מאוד חלש. אבא שלו אדם מאוד מאוד פשוט, ולא מצפה מהילדים שלו בכלל שילמדו, כי גם הוא עצמו עם הארץ לא קטן. סליחה שאני אומר את זה ככה בבטוח, אבל אני ממילא משתמש בשמות בדויים כך שאין כאן חשש ללשון הרע.

לשמוליק הייתה השפעה גדולה עלי, ובגללו לא למדתי הרבה. הוא תמיד היה אומר לי שצריך לקחת את החיים בקלות. חבל להתאמץ יותר מדי.

והיה גם את המשגיח שלי מהישיבה קטנה, שגם הוא כנראה לא היה 'מייבין' גדול בחינוך. עובדה שהוא תמיד היה מעניש אותי על מעשי הקונדס בהם לקחתי חלק יחד עם שמוליק. הוא אף פעם לא ניסה להבין אותי, את הרקע שלי, לא טרח לדבר איתי יפה ולהצמיד לי חברים טובים יותר. רק להעניש הוא ידע.

דווקא אמא שלי כן התאמצה מאוד לדבר על לבי, היא התפללה עלי הרבה שאזכה להיות תלמיד חכם, והייתה תמיד מדברת איתי ומנסה לכוון אותי לדרך טובה יותר. ללא הצלחה. מה אני אשם? אתם כבר יודעים בדיוק מה היו הנתונים שלי, ומבינים לבד שזאת לא הייתה אשמתי בכלל.

בטח תופתעו לשמוע, אבל מי ש'חינך' אותי וגרם לי לעשות שינוי של ממש בחיים שלי, היה דווקא בחור מאוד מאוד בעייתי, לצורך הסיפור נקרא לו מאיר פרידמן, למרות שזה לא השם האמיתי שלו.

למאיר יש כינוי בישיבה שלנו. קוראים "מאיר טפלון". אתם מכירים את המחבתות האלו שמתנגנים עליהן חביתה או שניצל

או כל דבר אחר, ולאחר מכן אפשר לנגב אותן במעט נייר סופג והן נראות כמו חדשות? ככה בדיוק מאיר פרידמן. היום אני כבר לא מעז להשתמש בכינוי הזה שהדבקנו לו, אתם בוודאי יודעים מה אומרים "זו"ל על מי שמכנה שם לחברו... בכל מקרה מאיר תמיד התחמק מאחריות. לא משנה מה הוא עשה, ולא משנה מה היו ההשלכות של המעשים שלו, תמיד הוא לא היה אשם. אם הוא עבר בחדר אוכל ובטעות שפך כד מלא פטל על הרגליים של יוסי ברקוביץ, הוא מיד הסביר שזה הכדים האלו שהם כל כך צרים ולא יציבים ובגלל זה הם נופלים. אם הוא רץ במסדרון במהירות גדולה בלי להסתכל והתנגש באברהם פלדמן שבדיוק יצא מחדרו בפנימייה, מאיר מיד ידע להסביר לו שבפעם הבאה שהוא יוצא מהחדר, הוא צריך קודם להציץ החוצה בזהירות ולבדוק שאף אחד לא רץ במסדרון.

כשמאיר טיפס על המדפים של ארון הספרים כדי לבדוק אם יש עכבר שמתרוצץ על גג הארון, והמדפים נשברו תחת כובד משקלו, הוא הסביר שזה לא הוא, אלא הנגר שבנה את הארון שעשה עבודה גרועה ולא טרח לבנות את הארון שיהיה חזק מספיק. כשהוא אסף ספרים בערימה ענקית וכל הספרים נפלו על הרצפה, טענתו הייתה בפיו שבגלל שהספרים ישנים הם נקרעו, ואם הם היו ספרים חדשים לא היה קורה להם כלום. לאט לאט הבחורים הבינו שיש להם כאן משהו שאף פעם אינו אשם, תמיד משהו אחר חייב לשאת באחריות למעשיו. הנגר, הספרים, כדי הפטל הצרים או הרצף שעשה עבודה גרועה ובגללו ברוך לוי נפל ושבר את היד, בדיוק כשמאיר דחף אותו בפתאומיות במסגרת מעשי הקונדס שהוא ביצע בקביעות.

יום אחד קרה בישיבה שלנו מקרה חמור מאוד. זה היה כשעמדנו, קבוצה של בחורים משיעור ג', על המדרכה ברחוב הסמוך לישיבה, בזמן 'בין הסדרים'.

מאיר היה במצב רוח קונדסי במיוחד. הוא תפס גזול מסכן שתעה בדרך, והכניס אותו לכיסו של שרוליק ברונפמן. שרוליק שנבהל וגם נגעל קפץ ממקומו והחל לרדוף אחרי מאיר ששאג מצחוק וסחף אחריו את יתר הבחורים. אחרי שהוא הבטיח שלא יחזור על המעשה נרגע שרוליק וסחל לו אבל מאיר לא נרגע. שתי דקות לאחר מכן הוא החל לדחוף את הבחורים זה על זה, ויצר אנדרלמוסיה של ממש.

כשמאיר דחף את יוסף דב גולדברג, לא הצליח יוסף דב להתגבר על היצר, והחזיר לו מנה אחת אפיים. מאיר התמלא זעם ודחף את יוסף דב בכל הכוח. כשהוא מעיף אותו מהמדרכה לכיוון הכביש. שניה לאחר מכן החווירו פניו... מכונית שחורה הגיחה כמו משום מקום, ופגעה ביוסף דב בעוצמה רבה. הוא עף למרחק גדול, ונפל על הכביש כשהוא מחוסר הכרה.

יללות האמבולנסים והאופנונסים נשמעו באוזנינו כמו בכי תמרורים. היינו מזועזעים ומבוועתים. לנגד עינינו אירעה תאונה קשה, והחבר הטוב שלנו הוא הקרוב שלה. עוד לא הספקנו להפנות למאיר מבט מאשים, והוא מיהר להקדים אותנו:

"אני לא אשם", טען כדרכו. "אם יוסף דב לא היה מעצבן אותי, לא הייתי דוחף אותו. זאת אשמתו הבלעדית, וגם אשמתו של הנהג המופקר שנסע במהירות. מה הוא לא יודע שיש כאן ישיבה עם

בחורים צעירים? מי נתן לו רישיון בכלל?!"

היו בחורים שניסו לענות למאיר, אבל הוא לא הסכים לשמוע אותם. הוא הצהיר שהאירוע הזה בכלל לא קשור אליו, ופנה להסתגר בחדרו, בזמן שהפרמדיוקים העמיסו את יוסף דב הפצוע על האמבולנס, והבהילו אותו לבית החולים, שם הוא עבר ניתוח חירום שהציל את חייו.

הסתכלתי על מאיר המתרחק, וחשבתי לעצמי כמה אטום יכול להיות אדם כזה, שגם כשברור כל כך שהוא אחראי למעשה חמור כל כך, הוא פשוט מושך בכתפיו ומטיל את האחריות על אנשים אחרים. חשבתי לעצמי מה צריך לקרות כדי שמאיר ייקח אחריות על מעשיו, ויבין שזאת לא חכמה להאשים אחרים בתוצאות המעשים שלו עצמו.

האמת שיש מעט צדק בטענותיו. הנהג בוודאי לא היה בסדר, וגם יוסף דב דחף אותו קצת מידי חזק, אבל ברור שאם נחלק את האחריות בין השותפים לה, נגלה שמאיר הוא האחראי העיקרי, הנהג אחראי חלקי, ויוסף דב בכלל לא אחראי, אפילו לא קצת. ובכל זאת, בראש של מאיר החלוקה מתבצעת בצורה שונה. הוא הופך את היוצרות, מצדיק את הרשע ומרשיע את הצדיק. למה? כי הוא פשוט לא יודע לקחת על עצמו אחריות. במשך ימים רבים הרהרתי בזה. הראש שלי התפוצץ ממחשבות, והחלטתי שאני לא רוצה להיות כמו מאיר. אני לא רוצה להיות טפלון. אני רוצה לדעת לקחת אחריות על המעשים שלי, ולא להאשים תמיד אנשים אחרים.

הבנתי גם שאבא שלי חינך אותי מצוין, ושהמשגיח בישיבה קטנה בסך הכל נהג כמו שמשגיח אמור להתנהג. נזכרתי שבעצם הוא כן קרא לשיחות מדי פעם וניסה לדבר על ליבי. הבנתי שגם שמוליק לא אחראי לזה שאני בחרתי דווקא בו כחבר הכי טוב שלי, ושבמקום ללמוד ממעשיו, יכולתי באותה מידה ללמוד ממעשיהם של כל הבחורים האחרים בשיעור שלי, שכן למדו טוב וכן לקחו את החיים ברצינות.

הבנתי שאם אני רוצה להיות תלמיד חכם אני צריך לשבת וללמוד, ושאם אני לא רוצה להיות תלמיד חכם, אני צריך לקחת את כל האחריות על עצמי, ולא להאשים לא את המחלה של אבא שלי, לא את המשגיח שהיה לי בישיבה קטנה ולא אף אחד אחר. רק את עצמי, ובגלל שלא רציתי להאשים את עצמי, פשוט התיישבתי ללמוד ברצינות.

תאמינו לי שעכשיו אני מרגיש הרבה הרבה יותר טוב עם עצמי.

מרגל'א בפומייר'זו

הבונה על האמת והצדק כבונה על צור חלמיש. הבונה על השקר וההבל כבונה על החול.

(רמב"ם)

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

1-800-20-18-18

שירות חינם 24 שעות

בין השעות: 10:30-7:30 בערב
או בטל: 073-7078388

קשה לך? זקוק לעזרה?